

Установа адукацыі
«Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Прарэктар па навуковай рабоце БДУКМ

 В.Р. Языковіч

« 19 » чэрвеня 2019 г.

Рэгістрацыйны № ВД-102 / Э вуч.

БІБЛІЯТЭЧНАЯ ПРАФЕСІЯЛОГІЯ

*Вучэбная праграма ўстановы вышэйшай адукацыі
па спецыяльнасці II ступені вышэйшай адукацыі
1-23 80 01 Бібліятэчна-інфармацыйная дзейнасць
Прафілізацыя: Тэорыя і метадыка навукова-даследчай і
аналітычнай дзейнасці*

Вучэбная праграма распрацавана на аснове тыпавога вучэбнага плана па спецыяльнасці II ступені вышэйшай адукацыі 1-23 80 01 Бібліятэчна-інфармацыйная дзейнасць. Рэгістрацыйны нумар № Е 23-2-001 / пр-тып ад 21.03.2019

СКЛАДАЛЬНІК:

А. Ю. Казленка, дацэнт кафедры бібліятэчна-інфармацыйнай дзейнасці ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў», кандыдат педагагічных навук, дацэнт

РЭЦЭНЗЕНТЫ:

А. Э. Паліцэвіч, старшы выкладчык кафедры інфармацыйных рэсурсаў і камунікацый установы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў», кандыдат педагагічных навук;

А. М. Фёдарова, дацэнт кафедры педагогікі ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт фізічнай культуры», кандыдат педагагічных навук, дацэнт

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:

кафедрай бібліятэчна-інфармацыйнай дзейнасці ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў» (пратакол № 9 ад 27.05.2019);

прэзідыўмам Навукова-метадычнага савета ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў» (пратакол № 5 ад 12.06.2019)

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

У сучасны момант бібліятэчная прафесія перажывае сур'ёзныя змены, адбываецца тэхналагізацыя асобных напрамкаў бібліятэчнай работы, пры гэтым захоўваецца гуманітарны характар дзейнасці бібліятэчнага спецыяліста. Недастатковаеразуменне спецыфікі сучаснай бібліятэчна-інфармацыйнай дзейнасці і сутнасці бібліятэчнай прафесіі, неадназначныя адносіны да бібліятэкі як сацыяльнага інстытута грамадствазіраюцца як сярод рэальных і патэнцыяльных карыстальнікаў, так і сярод работнікаў бібліятэк. У гэтай сувязі для бібліятэчнага спецыяліста вельмі важна разумець сацыяльнае прызначэнне бібліятэкі і бібліятэкара ў інфармацыйным грамадстве, умець вызначаць перспектывыныя напрамкі развіцця прафесіі і асобы спецыяліста. Таму набыццё магістрантамі прафесійных кампетэнцый у бібліятэчнай прафесіялогіі набывае актуальнае значэнне.

Мэтай выкладання вучэбнай дысцыпліны «Бібліятэчная прафесіялогія» з'яўляецца засваенне магістрантамі сістэмы ведаў аб асаблівасцях бібліятэчнай прафесійнай дзейнасці ва ўмовах інфарматызацыі грамадства і вызначэнне існуючых і перспектывыных напрамкаў развіцця спецыяліста бібліятэчна-інфармацыйнай сферы.

Дасягненне гэтай мэты рэалізуецца праз вырашэнне наступных *задач*:

— азнаямленне з тэарэтычнымі падставамі бібліятэчнай прафесіялогіі як навукі і вучэбнай дысцыпліны, сучаснымі пазіцыямі бібліятэчна-інфармацыйнага спецыяліста ў прафесійнай структуры грамадства;

— фарміраванне ўстойлівых ведаў аб эвалюцыі зместу і форм бібліятэчнай дзейнасці як прафесіі, характарыстыках сучаснай прафесійнай бібліятэчна-інфармацыйнай дзейнасці і прафесійных патрабаваннях да асобы спецыяліста бібліятэчна-інфармацыйнай сферы, перспектывах развіцця бібліятэчнай прафесіі;

— засваенне значнасці прафесійнага развіцця спецыяліста бібліятэчна-інфармацыйнай сферы;

— выпрацоўка ўменняў і навыкаў прымянення тэарэтычных і метадычных ведаў па бібліятэчнай прафесіялогіі ў вучэбнай і прафесійнай дзейнасці.

Вучэбная дысцыпліна «Бібліятэчная прафесіялогія» структуравана па

тэмах, якія ўяўляюць сабой адносна самастойныя ўзбуйнёныя дыдактычныя адзінкі зместу навучання. Змест тэм абাপіраецца і спалучаецца з набытымі магістрантамі ведамі і ўменнямі пры вывучэнні вучэбных дысцыплін агульнанавуковага, агульнапрафесійнага і спецыяльнага цыклу першай ступені адукацыі, а таксама вучэбнай дысцыпліны другой ступені адукацыі «Тэарэтыка-метадалагічныя праблемы бібліятэчнага ўстава, бібліяграфічнага ўстава і кнігазнаўства». Вучэбная дысцыпліна «Бібліятэчная прафесіялогія» падсумоўвае веды магістрантаў аб сутнасці і змесце прафесійнай дзейнасці бібліятэчна-інфармацыйнага спецыяліста.

Асноўнай кампетэнцыяй, фарміраванне якой прадугледжана зместам вучэбнай дысцыпліны «Бібліятэчная прафесіялогія», з'яўляецца валодаць ведамі аб прафесіялагічных канцэпцыях, метадах прафесіялогіі, быць здольным распрацоўваць на навуковай аснове патрабаванні да кампетэнцый спецыялістаў бібліятэчна-інфармацыйных устаноў.

Акрамя таго, значнымі з'яўляюцца наступныя кампетэнцыі:

— Быць здольным да даследавання бібліятэчнай прафесіі ў кантэксце сацыяльна-эканамічнага развіцця грамадства.

— Умець улічваць сацыяльныя і маральна-этычныя нормы ў асобнай і сацыяльна-прафесійнай жыццядзейнасці.

— Клапаціцца аб высокім грамадскім статусе сваёй прафесіі.

— Быць здольным на працягу жыцця самастойна забяспечваць асобнае і прафесійнае самаразвіццё.

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны «Бібліятэчная прафесіялогія» магістрант павінен ведаць:

— змест базавых паняццяў вучэбнай дысцыпліны «Бібліятэчная прафесіялогія»;

— тэарэтыка-метадалагічныя падставы бібліятэчнай прафесіялогіі, асноўныя этапы яе развіцця як навукі і вучэбнай дысцыпліны;

— эвалюцыю бібліятэчнай прафесіі ў гістарычным аспекце;

— асноўныя характарыстыкі прафесійнай дзейнасці сучаснага спецыяліста бібліятэчна-інфармацыйнай сферы, яе структурныя і сістэмныя асаблівасці, прафесійныя патрабаванні да спецыяліста бібліятэчна-інфармацыйнай сферы, яго маральна-каштоўнасныя і псіхафізіялагічныя характарыстыкі;

— змест, напрамку і асноўныя формы прафесіяналізацыі спецыяліста бібліятэчна-інфармацыйнай сферы;

умець:

— аналізаваць уплыў навуковых, сацыяльна-эканамічных, палітычных, культурных і інфармацыйна-камунікацыйных працэсаў на задачы і змест дзейнасці бібліятэчнага спецыяліста;

— аналізаваць дынаміку і перспектывы развіцця бібліятэчнай прафесіі і яе спецыяльнасцяў;

— распрацоўваць і праводзіць праграмы прафесіяналізацыі спецыялістаў бібліятэчна-інфармацыйнай сферы;

— аналізаваць бібліятэчную прафесію і яе спецыяльнасці з дапамогаю метадаў і прыёмаў прыкладной прафесіялогіі;

валодаць:

— базавымі метадыкамі аналіза прафесійнай дзейнасці ў бібліятэчна-інфармацыйнай сферы;

— навыкамі прымянення тэарэтычных і метадычных ведаў па бібліятэчнай прафесіялогіі ў вучэбнай дзейнасці, дзейнасці па кіраванні персаналам бібліятэчна-інфармацыйных устаноў, прафесіяналізацыі кадраў бібліятэчна-інфармацыйных устаноў, прафарыентацыйнай дзейнасці бібліятэчна-інфармацыйных і адукацыйных устаноў, у асабістым прафесійным развіцці і інш.

Спецыфіка выкладання вучэбнай дысцыпліны «Бібліятэчная прафесіялогія» шмат у чым абумоўлена характарам прафесійнай дзейнасці бібліятэчна-інфармацыйнага спецыяліста. У авалоданні вучэбнай дысцыплінай ляжаць чатыры канцэптואльныя ўзроўні: веды, метады, мэты, каштоўнасці.

Веды і метады – гэта раскрыццё зыходных паняццяў, прадпісанняў аб мэтах і спосабах дзейнасці. Гэтым складнікам адукацыйнага цыкла адпавядаюць тэмы 1 і 6, у якіх апісваецца сутнасць бібліятэчнай прафесіялогіі як навукі і вучэбнай дысцыпліны, аналізуецца навукова-метадычнае забеспячэнне прыкладной прафесіялогіі.

Мэты – гэта жаданыя вынікі, якія спецыяліст чакае, зыходзячы са свайго разумення сутнасці культуры, свайёй прафесіі, перажывання сённяшняй сацыякультурнай сітуацыі. Дадзены ўзровень забяспечваецца

матэрыяламі тэм 2 і 3, дзе разгледжана станаўленне бібліятэчнай дзейнасці як прафесіі, прыведзены прафесійныя патрабаванні да сучаснага спецыяліста бібліятэчна-інфармацыйнай сферы.

Каштоўнасці – гэта этыка і філасофія спецыяліста бібліятэчна-інфармацыйна дзейнасці. Каштоўнасці вызначаюць стаўленне суб’екта да аб’екта – бібліятэчна-інфармацыйнай дзейнасці. Тэмы 4 і 5 адпавядаюць пазначанаму кантэксту і раскрываюць маральна-каштоўнасныя і псіхафізіялагічныя характарыстыкі спецыяліста бібліятэчна-інфармацыйнай сферы і асновы яго прафесіяналізацыі як індывідуалізаванага, шматступеннага працэсу, які ўключае ўсведамленне прафесійнай місіі і дасягненне прафесіяналізму.

У адпаведнасці з вучэбным планам на вывучэнне вучэбнай дысцыпліны «Бібліятэчная прафесіялогія» прадугледжана 94 гадзіны, з іх 34 аўдыторныя гадзіны (лекцыі складаюць 14 гадзін, практычныя заняткі – 14 гадзін, семінарскія заняткі – 6 гадзін).

Рэкамендаванай формай кантролю з’яўляецца залік.

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

Уводзіны

Прадмет, змест і задачы вучэбнай дысцыпліны «Бібліятэчная прафесіялогія». Яе месца ў сістэме падрыхтоўкі бібліятэчных спецыялістаў. Кампетэнцыі, якія фарміруюцца ў магістрантаў падчас вывучэння вучэбнай дысцыпліны. Тэарэтыка-практычная накіраванасць вучэбнай дысцыпліны, яе ўзаемасувязь з цыклам агульнанавуковых, агульнапрафесійных і спецыяльных дысцыплін першай і другой ступені адукацыі. Асноўныя віды вучэбных заняткаў і арганізацыя самастойнай работы магістрантаў. Формы кантролю. Характарыстыка забяспечанасці вучэбнай дысцыпліны «Бібліятэчная прафесіялогія» вучэбнай, метадычнай і навуковай літаратурай.

Тэма 1. Бібліятэчная прафесіялогія як навука і вучэбная дысцыпліна

Прафесіялогія як навука. Падыходы да феномену «прафесія», сацыяльныя прыкметы прафесіі. Спецыфіка інтэрпрэтацыі бібліятэчнай прафесіялогіі ў сучаснай сістэме сацыяльных і гуманітарных навук. Аб'ект і прадмет бібліятэчнай прафесіялогіі.

Эвалюцыя бібліятэчнай прафесіялогіі як навукі: асноўныя этапы. Прафесіяграфічныя канцэпцыі М.А. Рубакіна, А. С. Чачко, Ю. М. Сталярова, А. І. Капцерава, А. В. Сакалова і інш. Комплексныя даследаванні бібліятэчнай прафесіі. Вывучэнне пытанняў бібліятэчнай прафесіялогіі на Беларусі. Станаўленне і развіццё бібліятэчнай прафесіялогіі як вучэбнай дысцыпліны.

Падыходы да вывучэння бібліятэчнай прафесіі: гісторыка-бібліятэказнаўчыя даследаванні, дзейнасны, працэсны, рэсурсны, кампетэнтнасны, сацыяфункцыянальны, аксіялагічны, сацыялагічны, менеджэрыяльны. Індуктыўны і дэдуктыўны падыходы да вывучэння сутнасці бібліятэчнай прафесіі.

Праблемнае поле сучаснай бібліятэчнай прафесіялогіі.

Тэма 2. Станаўленне бібліятэчнай дзейнасці як прафесіі

Эвалюцыя бібліятэчнай прафесіі са старажытных часоў да сучаснасці: зараджэнне бібліятэчнай прафесіі ў антычнасці, сярэднявекавыя манахі-

кнігаахоўнікі, бібліятэкар як ганаровае званне і пасада ў XIII-XIX ст. ст, масавасць бібліятэчнай прафесіі ў XX ст., бібліятэкар як праваднік у інфармацыйнай прасторы ў XXI ст. Праблемы статуса бібліятэчнай прафесіі на сучасным этапе развіцця. Дыскурсы будучыні бібліятэчнай прафесіі.

Роля прафесійных грамадскіх аб'яднанняў у развіцці бібліятэчнай прафесіі: гістарычны аспект.

Тэма 3. Прафесійныя патрабаванні да сучаснага спецыяліста бібліятэчна-інфармацыйнай сферы

Бібліятэчныя спецыялісты як сацыяльна-прафесійная група. Творчая прырода працы бібліятэкара. Гендэрныя аспекты бібліятэчнай прафесіі. Агульнапрафесійныя патрабаванні да бібліятэчнага спецыяліста.

Паліфункцыянальнасць прафесійнай дзейнасці спецыялістаў бібліятэчна-інфармацыйнай сферы. Залежнасць зместу дзейнасці і прафесійных абавязкаў бібліятэкара ад кантынгенту чытачоў, складу фондаў, тэхналагічнага забеспячэння працэсаў. Спецыфіка работы бібліятэкара ў залежнасці ад функцыянальна-тэхналагічных задач і функцый. Змест і формы дзейнасці бібліятэчна-інфармацыйных спецыялістаў у асноўных падраздзяленнях бібліятэкі. Сутнасць кампетэнтнасці сучаснага спецыяліста бібліятэчна-інфармацыйнай сферы.

Уплыў інфарматызацыі і тэхналагізацыі на прафесійную дзейнасць бібліятэкара.

Тэма 4. Маральна-каштоўнасныя та псіхафізіялагічныя характарыстыкі бібліятэчнай прафесіі

Сацыяльна абумоўленая накіраванасць бібліятэчнай прафесіі і асобы бібліятэкара. Прафесійная свядомасць бібліятэкара. Прафесійныя каштоўнасці сучаснага бібліятэкара. Сутнасць і нормы прафесійнай этыкі бібліятэкара.

Псіхалагічныя характарыстыкі прафесіі бібліятэкара ва ўспрыманні яе ў залежнасці ад тыпа прафесіі (чалавек – чалавек, чалавек – знакавая сістэма, чалавек – тэхніка, чалавек – мастацкі вобраз). Абагульненая псіхаграма бібліятэкара. Псіхасаматычныя праблемы бібліятэчнай прафесіі. Фізіялагічныя характарыстыкі бібліятэчна-інфармацыйнага спецыяліста.

Тэма 5. Асновы прафесіяналізацыі спецыяліста бібліятэчна-інфармацыйнай сферы

Сутнасць прафесіяналізацыі у прафесійным станаўленні бібліятэчнага спецыяліста.

Прафарыентацыя ў бібліятэчна-інфармацыйнай сферы. Этапы развіцця вышэйшай бібліятэчнай адукацыі на Беларусі. Актуальныя тэндэнцыі сучаснай бібліятэчна-інфармацыйнай адукацыі. Праблемы павышэння кваліфікацыі бібліятэчных спецыялістаў. Сутнасць і напрамкі самаадукацыі бібліятэчных спецыялістаў. Праблема лідарства ў бібліятэках.

Рэсурсы кансалідацыі бібліятэчных спецыялістаў: удзел ў рабоце прафесійных аб'яднанняў, вывучэнне прафесійнага друку, канферэнцыях, стажыроўках, конкурсах прафесійнага майстэрства, прафесійная камунікацыя ў інтэрнэт і інш.

Тэма 6. Навукова-метадычнае забеспячэнне прыкладной прафесіялогіі

Гуманістычны і практычны аспекты аналізу прафесійнай дзейнасці. Прафесіяграфія як тэхналогія вывучэння чалавека як суб'екта працы. Паняцце, віды і змест прафесіяграм.

Этапы аналізу прафесійнай дзейнасці і распрацоўкі прафесіяграмы. Метадычныя прыёмы аналізу прафесійнай дзейнасці (назіранне, саманазіранне, экспертнае апытанне, інжынерна-псіхалагічная ацэнка тэхнічных сістэм, аналіз памылковых дзеянняў, алгарытмічны аналіз дзейнасці, метады хранаметрыравання, метады крытычных інцыдэнтаў, ацэнка функцыянальнага стану спецыялістаў, эксперымент). Выкарыстанне метадыкі сацыяльнага партрэтавання ў бібліятэчнай прафесіялогіі. Асаблівасці распрацоўкі псіхаграмы.

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ
(для дзённай формы атрымання адукацыі)

	Колькасць аўдыторных заняткаў			Колькасць гадзін КСР	Формы кантролю ведаў
	Лекцыі	Практычныя	Семінары		
<i>Уводзіны</i>	1				–
<i>Тэма 1.</i> Бібліятэчная прафесіялогія як навука і вучэбная дысцыпліна	1	2	2	2	слоўнік тэрмінаў
<i>Тэма 2.</i> Станаўленне бібліятэчнай дзейнасці як прафесіі	2		2	2	вуснае апытанне
<i>Тэма 3.</i> Прафесійныя патрабаванні да сучаснага спецыяліста бібліятэчна-інфармацыйнай сферы	2				вуснае апытанне
<i>Тэма 4.</i> Маральна-каштоўнасныя і псіхафізіялагічныя характарыстыкі бібліятэчнай прафесіі	2				эсэ
<i>Тэма 5.</i> Асновы прафесіяналізацыі спецыяліста бібліятэчна-інфармацыйнай сферы	2	6	2	2	вуснае апытанне
<i>Тэма 6.</i> Навукова-метадычнае забеспячэнне прыкладной прафесіялогіі	2	2			тэст
Усяго...	12	10	6	6	залік

**ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ДЫСЦЫПЛІНЫ ПА ВЫБАРУ
(для завочнай формы атрымання адукацыі)**

	Колькасць аўдыторных заняткаў			Формы кантролю ведаў
	Лекцыі	Практычныя	Семінары	
<i>Уводзіны</i>	0,5			–
<i>Тэма 1. Бібліятэчная прафесіялогія як навука і вучэбная дысцыпліна</i>	0,5		2	–
<i>Тэма 2. Станаўленне бібліятэчнай дзейнасці як прафесіі</i>	1			вуснае апытанне
<i>Тэма 3. Прафесійныя патрабаванні да сучаснага спецыяліста бібліятэчна-інфармацыйнай сферы</i>	1			вуснае апытанне
<i>Тэма 4. Маральна-каштоўнасныя і псіхафізіялагічныя характарыстыкі бібліятэчнай прафесіі</i>	1			эсэ
<i>Тэма 5. Асновы прафесіяналізацыі спецыяліста бібліятэчна-інфармацыйнай сферы</i>	2			вуснае апытанне
<i>Тэма 6. Навукова-метадычнае забеспячэнне прыкладной прафесіялогіі</i>		2		–
Усяго...	6	2	2	залік

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

ЛІТАРАТУРА

Асноўная

1. *Галковская, Ю. Н.* Современные требования к профессии библиотекаря-библиографа: исследования и тенденции / Ю. Н. Галковская // Матэрыялы міжнароднага кангрэса «500 гадоў беларускага кнігадрукавання»: XIII Міжнар. кнігазнаўч. чыт., Мінск, 14-15 верас. 2017 г. : у 2 ч. / Нац. б-ка Беларусі. – Мінск, 2017. – Ч. 2. – С. 131-135.

2. *Елфимова, Л. В.* Развитие библиотечной профессииологии как научной и учебной дисциплины / Л. В. Елфимова // Культурная жизнь Юга России. – 2012. – № 2. – С. 98-100. – Вариант в интернет: <https://elibrary.ru/item.asp?id=17783056>.

3. *Зазерский, Е. Я.* На путях научного познания библиотечной профессии/ Е.Я. Зазерский, А.В. Соколов //Советское библиотековедение. – 1990. – №4. – С.60-67.

4. *Клименкова, Н. В.* Трансформация профессии библиотекаря в информационном обществе / Н. В. Клименкова // Бібліятэчная адукацыя: традыцыі і навацыі : матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., 23 кастр. 2014 г. / Беларус. дзярж.ун-т культуры і мастацтваў, Фак. інф.-дакум. камунікацый. – Мінск, 2015. – С. 43-48.

5. *Лопатина, Н. В.* Библиотечный специалист в профессиональной структуре информационного общества / Н. В. Лопатина // Вестник Московского государственного университета культуры и искусств.– 2014. – №1. – С.160-167.

6. *Паўлава, С. А.* Некаторыя аспекты вывучэння бібліятэчнай прафесіі і перспектывы яе развіцця / С. А. Паўлава // Веснік Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры. – 2004. – № 3. – С. 108-112.

7. *Справочник* библиотекаря / под ред. А. Н. Ванеева, В. А. Минкиной. – 3-е изд., испр. и доп. – Санкт-Петербург : Профессия, 2005. – С. 403-470.

8. *Соколов, А. В.* Библиотечная профессииология в системе библиотековедческих наук / А. В. Соколов // Библиотековедение. – 2003. – № 4. – С. 29-33.

9. Соколов, А. В. Смысл библиотечной профессии в современной России / А. В. Соколов // Научные и технические библиотеки. – 2018. – № 5. – С. 5-13.

10. Чачко, А. С. Библиотечная профессия: проблемы и их отражение в исследованиях / А. С. Чачко // Российское библиотековедение: XX век: направления развития, проблемы и итоги / Рос. гос. б-ка ; сост. и предисл. Ю. П. Мелентьева ; науч. ред. Л. М. Инькова. – Москва : ФАИР-ПРЕСС. Пашков дом, 2003. – С. 224-247.

11. Чачко, А. С. Истоки и предпосылки формирования библиотечной профессииологии / А. С. Чачко // Научные и технические библиотеки СССР. – 1988. – № 8. – С. 3-12.

Дадатковая

1. Авгуль, Л. А. К вопросу о профессиональном росте / Л. А. Авгуль // Бібліятэчны свет. – 2013. – № 1. – С. 30-32.

2. Алтухова, Г. А. Профессиональная этика библиотекаря : учеб.пособ. / Г.А. Алтухова ; Москов. гос. ун-т культуры и искусств. – Москва :Изд-во МГУКИ, Профиздат, 2000. – 103 с.

3. Бочарникова, Е. С. Профессиональное развитие библиотечных специалистов / Е.С. Бочарникова // Научные и технические библиотеки. – 2006. – № 6. – С. 41-45.

4. Бруй, Е.В. Ценностные ориентации библиотечно-информационных специалистов / Е.В. Бруй // Научные и технические библиотеки. – 2017. – № 2. – С. 122-131.

5. Ванеев, А. Н. О профессиональной библиотечной идеологии / А. Н. Ванеев // Библиосфера. – 2013. – № 2. – С. 3-6.

6. Всемирная история развития библиотечной профессии [Электронный ресурс] // КиберПедия : информационный ресурс. – Режим доступа: <https://cyberpedia.su/5x9a49.html>. – Дата доступа: 16.07.2019.

7. Галковская, Ю. Н. Перспективные направления обновления содержания образования по специальности «библиотечно-информационная деятельность» / Ю. Н. Галковская // Веснік Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў. – 2019. – № 2 (32). – С. 129-136.

8. *Гришина, С. М.* Психологические проблемы библиотечной профессии / С.М. Гришина // Научные и технические библиотеки. – 2009. – № 3. – С. 12-18.

9. *Дзямешка, Л. А.* Заснаванне і станаўленне вышэйшай бібліятэчнай адукацыі ў Рэспубліцы Беларусь / Л. А. Дзямешка, С. В. Зыгмантовіч // Веснік адукацыі. – 2009. – № 11. – С. 65-73.

10. *Елепов, Б. С.* Компетентность и компетенции библиотечного специалиста: как и зачем их оценивать / Б. С. Елепов, Е. М. Крючкова // Библиотековедение. – 2009. – № 3. – С. 117-124.

11. *Жукова, Т. Д.* Профессиональное сознание библиотекаря: теоретический анализ проблемы / Т.Д. Жукова // Школьная библиотека. – 2007. – № 4. – С. 17-26.

12. *Замаева, Н. Н.* Кадровая политика библиотечной отрасли в Республике Беларусь / Н. Н. Замаева // Бібліятэчны веснік. – Вып. 6. – 2014. – Вып. 6. – С. 45-48.

13. *Каптерев, А. И.* Виртуальный мир российского библиотекаря. Опыт конкретно-социологического исследования профессионального сознания библиотечных специалистов / А. И. Каптерев. – Москва : Профиздат, 2001. – 255 с.

14. *Кирюхина, Л. Г.* Библиотечная издательская продукция как фактор успешной профессионализации кадров / Л. Кирюхина // Бібліятэчны свет. – 2011. – № 3. – С. 12-14.

15. *Козленко, Е. Ю.* Художественная литература в ракурсе профессиональной самоидентификации библиотекаря / Е. Козленко // Бібліятэчны свет. – 2016. – № 2. – С. 28-30.

16. *Леонов, В. П.* Библиотечная профессия в контексте двух культур: между Гутенбергом и интернетом [Электронный ресурс] / В. П. Леонов // Библиотечная профессия в зеркале информационного общества. – Режим доступа: http://www.library.ru/1/sociolog/text/article.php?a_uid=59. – Дата доступа: 16.07.2019.

17. *Лопатина, Н. В.* Библиотечная профессия в информационном обществе: разрушение или развитие / Н. В. Лопатина // Научно-техническая информация. Сер.2. – 2014. – №5. – С.19-23.

18. *Мазурицкий, А.М.* Кризис библиотечно-информационного образования, или По ком звонит колокол / А.М. Мазурицкий // Научные и технические библиотеки. – 2018. – № 5. – С. 14-23.

19. *Масловская, А. Ю.* Компетентностный подход как основа развития трудовых ресурсов публичных библиотек / А. Ю. Масловская // Бібліятэчны веснік. – Мінск, 2014. – Вып. 6. – С. 49-54.

20. *Матвеев, М. Ю.* Философские идеи XX века и их влияние на имидж библиотек / М. Ю. Матвеев // Библиотековедение. – 2008. – № 1. – С. 114-119.

21. *Павлова, С. А.* Профессиография библиотекаря отдела обслуживания: текст лекции / С. А. Павлова. – Минск : Бел. ин-т культуры, 1991. – 24 с.

22. *Переверзева, Ю. А.* Праблема самарэалізацыі спецыяліста ў бібліятэчнай справе / Ю. А. Переверзева // Веснік Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў. – 2014. – № 1 (21). – С. 126-132.

23. *Переверзева, Ю. А.* Профессиональное развитие библиотекаря-библиографа в условиях библиотеки как самообучающейся организации / Ю. А. Переверзева // Культура: открытый формат – 2013 : сб. науч. ст. / Белорус. гос. ун-т культуры и искусств. – Минск, 2013. – С. 446-450.

24. *Рассади́на, М. И.* И пшвец, и жнец, и на дуде игрец: современный библиотекарь сквозь призму истории / М. И. Рассади́на // Научные и технические библиотеки. – 2017. – № 1. – С. 36-43.

25. *Соколов, А. В.* Библиотечная мифология: вчера, сегодня, завтра / А. В. Соколов // Библиотековедение. – 2006. – № 1. – С. 112-118.

26. *Соколов, А. В.* Библиотечная профессиология: некоторые итоги XX века / А. В. Соколов // Библиотековедение. – 2003. – № 5. – С. 22-35.

27. *Соколов, А. В.* Науки об информации и библиотекарь: проф.-мировоззрен. пособие / А.В. Соколов. – Москва : Литера, 2010. – 143 с.

28. *Степанов, В. К.* Библиотека и библиотекари в ближайшие двадцать лет, или В ожидании сингулярности / В. К. Степанов // Научные и технические библиотеки. – 2018. – № 1. – С. 19-31.

29. *Степанов, В. К.* Библиотекарь эпохи цифры: что должен уметь и знать? / В. К. Степанов // Современная библиотека. – 2014. – № 10. – С. 22-25.

30. Стрелкова, И. Формирование персонального «Я-бренда» библиотечного специалиста: программа действий и немножко волшебства / И. Стрелкова // Бібліятэка прапануе. – 2016. – № 4. – С. 20-22.

31. Сукиасян, Э. Р. Библиотечная профессия. Кадры. Непрерывное образование : сб. ст. и докл. / Э. Р. Сукиасян. – Москва : ФАИР-ПРЕСС, 2003. – 447 с.

32. Сукиасян, Э. Р. Нашей профессии – 140 лет / Э. Р. Сукиасян // Научные и технические библиотеки. – 2016. – № 7. – С. 42-48.

33. Сукиасян, Э. Р. Профессиональное самообразование / Э. Р. Сукиасян // Научные и технические библиотеки. – 2010. – № 1. – С. 68-73.

34. Чачко, А. С. Базовые ценности и трансформация современной библиотеки / А. С. Чачко // Библиотековедение. – 2000. – № 4. – С. 26-30.

35. Чачко А. С. Библиотекарь – актуальная профессия информационного общества / А. С. Чачко // Вестник БАЕ. – 2003. – № 1. – С. 70-73.

36. Чачко, А. С. Библиотечный специалист : особенности труда и профессионализации / А. С. Чачко. – Киев : Наукова думка, 1984. – 190, [3] с.

37. Чачко, А. С. Развивающаяся библиотека в информационном обществе : науч.-метод. пособие / А. С. Чачко. – Москва : Либерия, 2004. – 87с.

38. Эсмантов, Д. Семь мифов о нашей работе. Самореализация личности в профессии / Д. Эсмантов // Библиотека. – 2018. – № 5. – С. 71-74.

39. Яцына, Е. Профессия из глубины веков / Е. Яцына, Е. Лубина, О. Смык // Бібліятэка прапануе. – 2011. – № 8. – С. 28-31.

40. Яцэвіч, М. А. Библиотечное образование: пути трансформации / Н. А. Яцэвіч // Научные и технические библиотеки. – 2014. – № 1. – С. 42-45.

Рэкамендуемыя педагогічныя тэхналогіі і метады выкладання

З ліку эфектыўных педагогічных метадаў і тэхналогій навучання, якія садзейнічаюць набыванню магістрантамі тэарэтычных і метадычных ведаў у бібліятэчнай прафесіялогіі і фарміраванню ў іх вопыту самастойнага вырашэння разнастайных задач, вылучаюцца наступныя:

- праектныя тэхналогіі;
- тэхналогія праблемнага навучання (праблемнае выкладанне, часткова-пошукавы метады), якая рэалізуецца на лекцыйных занятках;
- тэхналогія навучання як вучэбнага даследавання, якая рэалізуецца на практычных занятках і пры самастойнай рабоце магістранта;
- камунікатыўныя тэхналогіі, заснаваныя на актыўных формах і метадах навучання (дыскусія, спрэчка-дыялог і інш.);
- гульнявыя тэхналогіі;
- пошукава-эўрыстычныя метады (аналіз дакументаў і нарматыўных прававых актаў, аналіз сітуацый);
- метады самастойнай работы магістрантаў (работа з першакрыніцамі, напісанне эсэ, рэфератаў і інш.);
- кантрольна-ацэначныя метады (адказы на семінарах, тэставыя заданні).

Рэкамендуемыя педагогічныя тэхналогіі і метады выкладання накіраваны на глыбокую рэфлексію магістрантамі матэрыялаў вучэбнай дысцыпліны, стымуляцыю іх асобнага і прафесійнага развіцця.

Рэкамендуемыя сродкі дыягностыкі вынікаў вучэбнай дзейнасці магістрантаў

Для кіравання вучэбным працэсам і арганізацыі кантрольна-ацэначнай дзейнасці выкладчыкам рэкамендуецца выкарыстоўваць рэйтынгавую сістэму ацэнкі вучэбна-пазнавальнай і даследчай дзейнасці магістрантаў, варыятыўныя мадэлі кіруемай самастойнай работы.

Для ацэнкі дасягненняў магістрантаў па вучэбнай дысцыпліне і дыягностыкі ўзроўню засваення ведаў і ўменняў рэкамендаваны наступны інструментарый:

- тэставы кантроль па дысцыпліне ў цэлым і па асобных тэмах;
- падрыхтоўка эсэ і рэфератаў па асобных тэмах вучэбнай дысцыпліны;

- вуснае апытанне і маніторынг засваення бягучых матэрыялаў падчас лекцый;
- абарона заданняў, выкананых на практычных занятках;
- абарона выкананых у рамках кіруемай самастойнай работы індывідуальных (групавых) заданняў;
- праверка падрыхтаваных прадуктаў (тлумачальны слоўнік, тэст);
- залік – для выніковай дыягностыкі кампетэнцыі магістранта па дысцыпліне.

Ацэнка вучэбных дасягненняў магістрантаў ажыццяўляецца з улікам актыўнасці работы на лекцыйных, практычных занятках, а таксама з улікам дасягненняў кіруемай самастойнай работы. Для вымярэння ступені адпаведнасці вучэбных дасягненняў магістранта патрабаванням адукацыйнага стандарта рэкамендуецца выкарыстоўваць праблемныя, творчыя заданні, якія прадугледжваюць эўрыстычную дзейнасць і нефармалізаваны адказ.

Метадычныя рэкамендацыі па арганізацыі і выкананні самастойнай работы магістрантамі

Мэта самастойнай работы магістрантаў – засваеннеў неабходным аб'ёме зместу вучэбнай дысцыпліны праз сістэматызацыю, планаванне і самакантроль асабістай вучэбнай дзейнасці.

Па вучэбнай дысцыпліне распрацоўваецца вучэбна-метадычны комплекс з матэрыяламі і рэкамендацыямі ў дапамогу арганізацыі самастойнай работы магістрантаў. У мэтах ацэнкі якасці самастойнай работы магістрантаў здзяйсняецца кантроль за яе выкананнем.

З улікам мэты, задач і зместу вучэбнай дысцыпліны «Бібліятэчная прафесіялогія» мэтазгодна выкарыстоўваць наступныя віды самастойнай работы магістрантаў:

- вывучэнне канспекта лекцый;
- работа магістрантаў з навуковай і вучэбна-метадычнай літаратурай, даведачнымі выданнямі, самастойнае вывучэнне магістрантамі асобных пытанняў дысцыпліны, складанне тэрміналагічнага слоўніка і тэстаў па асобных тэмах вуэбнай дысцыпліны;

– кантралюемая самастойная работа ў выглядзе выканання індывідуальных заданняў у аўдыторыі падчас правядзення практычных заняткаў пад кантролем выкладчыка;

– кіруемая самастойная работа, у тым ліку ў выглядзе выканання індывідуальных заданняў з кансультацыямі выкладчыка, пісьмовых адказаў на тэсты;

– падрыхтоўка эсэ і рэфератаў па індывідуальных тэмах;

– падрыхтоўка да апытанняў, тэстаў, заліку.

Выкананая работа павінна адлюстроўваць ступень засваення магістрантам асноўных тэарэтычных пытанняў, уменне самастойна мысліць, абагульняць матэрыял, вызначаць праблемы, рабіць высновы.

Для дасягнення выразнасці і структураванасці работы магістрант павінен фіксаваць выкананне самастойных заданняў і афармляць запісы ў рабочых сшытках.